

Handläggare
Leif Nilsson
Telefon: 08 508 28 700**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2016-03-15 p. 28

Projekt Slussen, kontrollprogram under byggtiden

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förelägga Exploateringsnämnden att under byggandet av nya Slussen följa det upprättade kontrollprogrammet ”*Övergripande kontrollprogram för vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet under byggtiden*” dokument id P6-KD-0001 inklusive följande bilagor:
 - Buller och stomljud under byggtiden (P6-KD-0002)
 - Utsläpp till luft under byggtiden (P6-KD-0007)
 - Schaktmassor och sediment under byggtiden (P6-KD-0008)
 - Länshållningsvatten under byggtiden (P6-KD-0009)
 - Kemiska produkter (P6-KD-0010)
 - Avfall under byggtiden (P6-KD-0011)

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Slussen ska rivas och byggas upp från grunden eftersom anläggningen är i så dåligt skick att det inte räcker med reparationer för att åtgärda problemen. Slussen byggs även om för att öka avtappningen från Mälaren och därmed minska översvämningsrisken.

Detaljplan för Slussenområdet vann laga kraft den 27 september 2013 och Mark- och miljödomstolen har den 13 februari 2014 i mål nr M 1425-12, - MÖD mål nr M 2008-14 den 21 januari 2015 beviljat tillstånd för anläggande av ny sluss och ny vattenreglering för Mälaren samt grundvattenbortledning m.m. i Stockholms kommun, Stockholms län. Domslutet föreskriver även villkor för miljöfarlig verksamheten enligt 9 kap. miljöbalken.

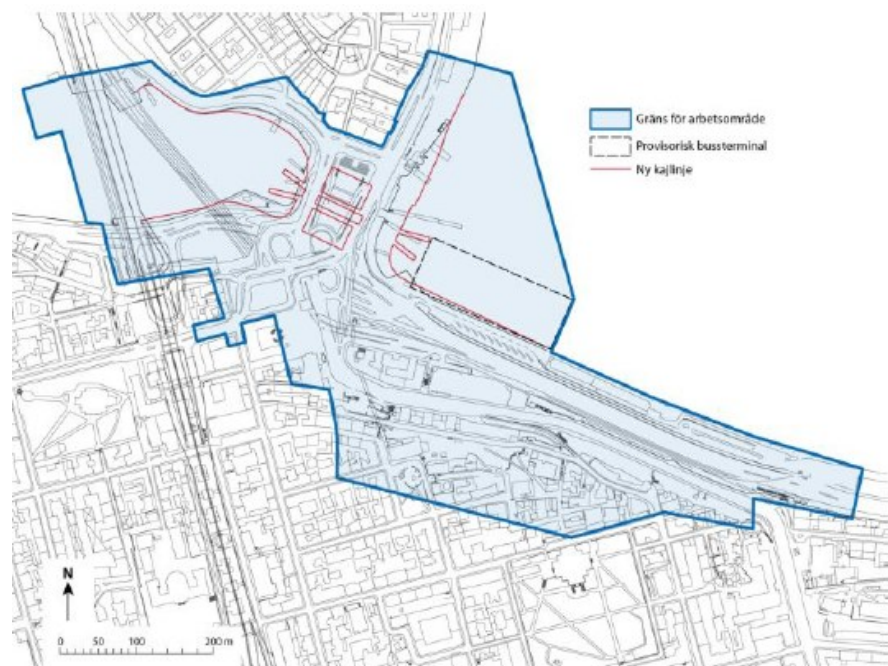

Bild 1. Karta över arbetsområde bilagd miljödomsönsökan.

Tillståndet innebär i korthet att projektet får:

- Utföra arbeten i vatten, nya vattenanläggningar, provisoriska anläggningar
- Grundvattenbortledning och infiltration under byggskede och drift
- Temporär avsänkning av grundvattennivån under byggskedet

- Större avtappningskapacitet och ny reglering av Mälaren
- Erosionsskydd på urval av broar, ledningar och kajer i Mälaren

Sedan byggandet av Södra länken har ett förfarande tillämpats där miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger verksamheten att följa kontrollprogram för byggskedet. Även domen avseende Slussens vattenverksamhet föreskriver att Stockholms kommun ska inge kontrollprogram för buller och stomljud till tillsynsmyndigheten. Slutliga förslag på kontrollprogram har lämnats till miljöförvaltningen.

På grund av ny kunskap, förändrad lagstiftning eller nya beslut från tillsynsmyndigheterna kan delar av kontrollprogrammet komma att förändras under projektets gång. Förändringar av kontrollprogrammet kan initieras av verksamhetsutövaren eller av tillsynsmyndigheten. Kontrollprogrammet upphör att gälla när arbetena är avslutade vilket innebär att arbets- och etableringsområden är återställda och anläggningen är i drift.

Kontrollprogrammets innehåll

Kontrollprogrammet är en beskrivning av miljöaspekternas hantering under projektets byggskede och syftar till att kontrollera att ställda miljökrav efterföljs. Kontrollprogrammen inkorporerar tillämpliga villkor som föreskrivits av mark- och miljödomstolen samt Mark- och miljööverdomstolen.

Kontrollprogrammet består av ett övergripande kontrollprogram samt 10 stycken bilagor efter ämnesområde. Förvaltningen har även tagit emot underbilagor till dessa som utgör arbetsinstruktioner och rutiner, de omfattas inte av detta tjänsteutlåtande. Förvaltningens tjänsteutlåtande behandlar endast de delar av kontrollprogrammet som rör de frågor vilka nämnden har tillsyn över, d.v.s. miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken.

För varje bilaga i kontrollprogrammet ges en övergripande sammanfattning, för fullständig information hänvisas till kontrollprogrammet bilagt detta tjänsteutlåtande.

Övergripande kontrollprogram (P6-KD-0001)

Det övergripande kontrollprogrammet beskriver kortfattat kontrollprogrammets uppbyggnad med de olika bilagorna och de miljöaspekter som hanteras inom ramen för dessa. I det övergripande kontrollprogrammet beskrivs även hur klagomålshantering, dokumentation och kommunikation ska ske med tillsynsmyndigheterna. T.ex. ska tillsynsmyndigheten underrättas om analys- eller mätresultat visar på överskridanden eller avvikelser mot vad som anges i kontrollprogrammen. Kontakt

med tillsynsmyndigheten kommer även att ske löpande genom tillsynsmöten och sammanställande av kvartalsrapporter.

Buller och stomljud under byggtiden (P6-KD-0002)

Ombyggnationen av Slussen kommer att medföra buller i form av luftburet buller och stomljud. Det gäller såväl rivningsarbeten som grundläggning och konstruktion av nya anläggningar i vatten och på land. Arbetena kan medföra störningar för närboende och verksamheter i delar av Gamla stan och på Södermalm. Bilagan buller och stomljud beskriver vilka villkor som gäller för buller samt hur efterlevnad ska kontrolleras och hur åtgärder ska ske vid eventuella överskridande. Mark- och miljööverdomstolens villkor för buller anger sammafattningsvis att:

Buller från byggverksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån inomhus som riktvärde inte överskrider:

- 45 dB(A) i bostäder och arbetslokaler samt 40 dB(A) i skolor helgfri måndag-fredag kl. 07.00–19.00
- 35 dB(A) i bostäder helgfri måndag-fredag kl. 19.00–22.00
- 35 dB(A) i bostäder lördag, söndag och helgdag kl. 07.00–19.00
- 30 dB(A) i bostäder lördag, söndag och helgdag kl. 19.00–22.00
- 30 dB(A) i bostäder alla dagar kl. 22.00– 07.00.

Arbeteten som generar luftburet buller får endast ske kl 07-19 helgfri måndag – fredag och arbeten som genererar stomljud får endast ske kl 07-22 helgfri måndag till fredag. I samråd med tillsynsmyndigheten får överskridande av riktvärden ske under dessa tider. Andra avvikelser får dock förekomma om det finns särskilda skäl, efter tillsynsmyndighetens godkännande. Riskeras överskridande av bullernivåerna inomhus under fem dagar i följd eller fem dagar under en tiodagars period ska tillfälligt boende/vistelse erbjudas.

Av villkoret följer även att Stockholms kommun ska vidta de försiktighetsmått mm. enligt den åtgärdsplan för buller och stomljud som lämnades in till domstolen tillsammans med ansökan.

Utsläpp till luft under byggtiden (P6-KD-0007)

Utsläpp till luft kommer från arbetsmoment som mobila krossar, från spränggaser och transporter. Det rör sig om både partiklar och luktande gaser.

Mark-och miljödomstolens villkor anger att projektet ska förebygga problem från damning och vidta lämpliga åtgärder.

Hanteringen av utsläppen från transporter sker genom att miljözon gäller inom Stockholms stad men även genom kraven för upphandling av entreprenader som är gemensamma för de tre storstäderna och Trafikverket.

Åtgärder för att motverka damning är t.ex. våtsopning av transportvägar, dammbindning och vattenbegjutning. Kontroll kommer att ske genom miljöronder och revisioner.

Schaktmassor och sediment under byggtiden (P6-KD-0008)

Kontrollprogrammet berör både länsstyrelsens tillsyn över vattenverksamheten enligt 11 kap. miljöbalken (massor i vatten) samt miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn över den miljöfarliga verksamheten enligt 9 kap. miljöbalken (massor på land). Förvaltningens förslag till föreläggande reglerar endast den miljöfarliga verksamheten.

Rivningsavfall och massor ska hanteras på ett miljömässigt godtagbart sätt. Som en del av mark- och miljödomstolens allmänna villkor ska projektet använda den plan som tagits fram för ändamålet och som syftar till att erhålla optimal massbalans. Inom projektet tillämpas Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark. Massor med halter under KM får hanteras fritt. Massor med halter mellan KM och MKM får återanvändas inom hårdgjorda ytor. Massor med halter högre än MKM får inte återanvändas.

Schakt- och rivningsmassor ska hanteras i följande ordning

1. Återanvändning inom Slussen
2. Återanvändning på annan plats
3. Återvinning
4. Energiutvinning
5. Borttransport och omhändertagande

Länshållningsvatten under byggtiden (P6-KD-0009)

I samband med byggverksamheten uppstår länshållningsvatten som kan innehålla föroreningar som suspenderat material, olja kväve mm. Vatten kan beroende på innehåll släppas till kommunalt reningsverk eller till recipient. För utsläpp till Östra Mälaren och saltsjön har projektet tagit fram riktvärden som har samråtts med förvaltningen. Riktvärden anger max halt förorening som

länshållningsvattnet får innehålla. Bilagan anger även riktvärden för vatten som ska infiltreras samt hur provtagning av vatten ska ske.

Tabell 1. Förslag till riktvärden för länshållningsvatten vid utsläpp till recipienterna Östra Mälaren och Saltsjön

Parameter	Östra Mälaren	Saltsjön
Oljeindex (mg/l)	2,5	5
pH	-	-
Suspenderade partiklar (mg/l)	50	100
Kväve-total (mg/l)	2,6	8
Zink (µg/l)	40	80
Kadmium (µg/l)	0,16	0,32
Koppar (µg/l)	20	40
Bly (µg/l)	8	10
Krom (µg/l)	15	30
Nickel (µg/l)	15	20
Naftalen (µg/l)	4,8	9,6
Fluoranten (µg/l)	0,2	0,4
Antracen (µg/l)	0,2	0,4

Tabell 2. Förslag till riktvärden för infiltration vid arbeten vid ombyggnation av Slussen.

Parameter	Infiltration
Oljeindex (mg/l)	5
pH	6-9
Kväve-total (mg/l)	20
Ammonium-N (mg/l)	0,5
Zink (µg/l)	100
Kadmium (µg/l)	2
Koppar (µg/l)	100
Bly (µg/l)	10
Krom (µg/l)	10
Nickel (µg/l)	10
Naftalen (µg/l)	9,6
Fluoranten (µg/l)	1
Antracen (µg/l)	1

Kemiska produkter (P6-KD-0010)

Under byggskedet kommer olika kemiska produkter att användas. Byggvaror som används i produktionen ska minst uppfylla Byggvarubedömningens (BVB) kriterier för *accepterad* bedömning av innehåll. *Rekommenderad* byggvara ska väljas framför *accepterad* om möjligt. På byggplatsen kommer diesel, olja och andra kemiska produkter hanteras, i kontrollprogrammet anges hur förvaring och hantering ska ske.

Bilagan anger krav som går utöver BVB te x att ämnen som klassas som hormonstörande inte får användas och att träprodukter ska komma från hållbart skogsbruk.

Avfall under byggtiden (P6-KD-0011)

Den gamla anläggningen ska rivas, rivningsarbeten föregås av rivningsinventering som anger materialslag och mängder. Det avfall som genereras i byggfasen ska minimeras och om möjligt och rimligt återanvändas eller återvinnas. Byggmassor som med avseende på föroreningar har halter mellan Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM) och mindre känslig markanvändning (MKM) får återanvändas inom Slussenområdet under hårdgjorda ytor. Bygg- och rivningsrester som klassificeras som farligt avfall får inte återanvändas

Byggavfall ska sorteras i minst följande fraktioner:
Elektronik, trä, plast, brännbart, gips, isolering, metall, fyllnadsmassor och deponi.

Kontroll sker genom återkommande ronderingar där sorteringsfunktionen och graden övervakas. I den årliga rapportern för respektive entreprenad sammanställs det underlag som finns rörande hantering av rivningsavfall, byggavfall samt hushållsavfall.

Övriga bilagor

Följande bilagor omfattas inte av detta tjänsteutlåtande och finns inte bilagda då de reglerar vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken och därmed ligger under Länsstyrelsens tillsyn.

- Kulturhistoriska byggnader
- Ytvatten
- Grundvatten
- Reglering av Mälaren under byggtiden

Förvaltningens synpunkter

Sedan 2013 har förvaltningen haft löpande tillsynsmöten med projektet och Länsstyrelsen där kontrollprogrammets innehåll samråtts. Projektet har utrett tillsynsmyndigheternas frågeställningar, eventuella oklarheter har utretts och utmynnat i ett slutligt förslag till kontrollprogram.

Det föreliggande kontrollprogrammet bedöms av förvaltningen som ändamålsenligt och verksamhetsutövaren och förvaltningen har därutöver samsyn i frågan om kontrollprogrammets utformning och innehåll.

Förvaltningen föreslår således att miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger Exploateringsnämnden att följa kontrollprogrammet.

Slut.

Bilagor

1. Övergripande kontrollprogram under byggtiden
2. Kontrollprogram luftburet ljud och stomljud under byggtiden
3. Kontrollprogram utsläpp till luft under byggtiden
4. Kontrollprogram för schaktmassor, muddermassor och sediment under byggtiden
5. Kontrollprogram för länshållningsvatten under byggtiden
6. Kontrollprogram kemiska produkter under byggtiden
7. Kontrollprogram för avfall och nedsmutsning under byggtiden